

Præsterne i Egense siden reformationen

I arkivet har vi en kopi af en tale eller artikel, med ovenstående overskrift, forfattet af pastor Mattias Matthesen, der var præst i Egense fra 1940 til 1964, hvor han døde i embedet.

Her følger en afskrift af artiklen:

Som kirken i århundreder har været sognets midtpunkt, således har præsten i tidligere tid været den mand, som hele sognet samledes om. Det var præstens opgave at sørge for ungdommens oplæring i den kristne tro, som var den eneste undervisning de fik. Præsten skulle sørge for de fattige, gamle og syge. Og ikke alene for sognets åndelige velfærd skulle præsten sørge, men han skulle også være foregangsmand i det praktiske liv. På sin præstegård indførte han nye dyrkningsmetoder. Der er således grund nok til at give præsterne et særligt kapitel, og her skal bringes, hvad sognets nuværende præst, pastor Matthias Matthesen, har kunnet finde frem om sine forgængere.

Den første der nævnes, som præst i Egense, er en magister **Hans Gaas**. Han blev student i 1520, og studerede videre i Wittenberg. Hans Gaas var af adelig slægt, og var før reformationen prior i Gråbrødre-klostret i Svendborg, samt formand for Sct. Knuds Gilde. I Grevens fejde opmuntrede han borgerne til at gøre modstand. Der fortælles, hvorledes han plantede to kanoner på et tårn nede ved stranden, så fjendens flåde måtte vige. Præstefortegnelsen fra Egense oplyser, at han var den første lutherske sognepræst ved Vor Frue Kirke i Svendborg, og den første lutherske provst for Sunds herred. 1549 blev han ligeledes den første lutherske biskop i Trondhjem. Her fungerede han i 29 år til sin død i 1578. Det er sandsynligvis i hans virke-tid, at Egense er blevet et selvstændigt sogn. Tidligere var det et anneks til Vor Frue i Svendborg. Hans Gaas var gift to gange, først med Marie Hansdatter Bagge og anden gang med Benedicte Mortensdatter. I alt havde Hans Gaas tre børn, to sønner og en datter.

Som nr. To i rækken nævnes **Claus Nielsen Bang**, som sandsynligvis er ordineret i 1572. Kaldsbogen i Egense har imidlertid mellem Hans Gaas og Claus Nielsen Bang en **hr. Jørgen**, der boede i Ollerup og nævnes som præst i Egense 1556, så det synes, at Egense da har været anneks til Ollerup, og en **hr. Peder** skal have boet i Egense præstegård. Der nævnes også en **hr. Niels**, men hvor han skal placeres lader sig ikke afgøre. Bang var ligeledes gift to gange. Først med en datter af pastor J. Sørensen, Sct. Jørgens/Sørup. I dette ægteskab var der 8 sønner og en datter. Hans anden hustru hed Anna Jacobsdatter, og i dette ægteskab var der to sønner.

Derefter nævnes **Peder Rasmussen Bredal**, der vistnok var født i Vindinge ved Vejle. Samtidig nævnes en hr. Knud, men denne har dog vist kun været kapellan, da Bredal døde 1641, og der allerede i 1630 nævnes en ny præst ved navn **Jens Sørensen Bjerg**. Denne blev af lensmanden Ejler Høeg beskyldt for drukkenskab, men hans patron Falk Gøye mente at kunne undskylde ham på grund af de hårde tider, han havde måttet gennemgå under svenskekrigene. Vi ved ikke noget om, hvem Jens Sørensen Bjerg var gift med, men vi ved, at en søn af ham, Mogens Jensen Bjerg, var præst i Sct. Jørgen/Sørup.

Ved Jens Sørensen Bjergs død 1669 blev **Niels Pedersen** præst indtil 1684. Niels Pedersen var gift to gange. Om det første ægteskab ved vi kun, at der var en datter. Hustru nr. 2 var en datter af en rådmænd fra Odense og hed Maren Jørgensdatter Wichmann, og hun fødte ham fire børn. Sønnen Niels Pedersen

Nielsen blev præst på Strynø. Ved sin død efterlod han sig en enke Karen Basse, der senere blev gift med en Egensepræst.

Maren Wichmann overlevede sin mand og blev gift med hans efterfølger i embedet, **Aksel Christensen Zeuthen**, der var præst i Egense i 37 år, fra 1684 til 1721. Der fødtes ingen børn i dette ægteskab.

1721-29 har vi en præst ved navn **Jørgen Hansen Wichmann**. Han blev student i 1705 og havde, inden han kom til Egense, været præst i Nr. Lyndelse. Det var ham, der blev gift med Karen Basse. Hun nåede for øvrigt at blive gift for tredje gang med en Hans Davidsen fra Egeskov.

Peder Poulsen Duus bestred embede fra 1729 til 35, hvorefter han forflyttedes til Sct. Jørgens/Sørup, hvor der under hans ledelse med støtte fra Johan Lehn blev opført et nyt hospital i Sct. Jørgens. Også hans efterfølger i embedet, **Palle Nielsen Saabye**, blev forflyttet til Sct. Jørgens/Sørup, efter at have været præst i Egense i 30 år, fra 1735 til 65. Saabye var først gift med Anna Margrethe Edwardsdatter Storch, der var født Lund eller Valler. Hun døde 1755 efter at have født ni børn. Saabye, der nu var 49 år, blev derefter gift med en ung pige på 20 år, Maren Rasmusdatter. Hun overlevede ham og blev gift med C. J. Gottschalk til Odense brødrekirke.

Saabye blev efterfulgt af sin svigersøn **Erik Hansen Monrath**, der stammede fra Hesselager og blev student i Odense 1742. Det var under ham, at præstegården brændte i 1786. Hans hustru, Elisabeth Kirstine Pallesdatter Saabye, døde tidligt efter at have født ham 5 sønner og 3 døtre. Erik Monrath giftede sig da med Anna Margrethe Forslev, men de var begge gamle folk, og der fødtes ingen børn i dette ægteskab. Monrath døde 1802, og 4 måneder senere fulgte hans hustru ham i graven.

Christian Johan Bredsdorf, der var født i Ollerup 1765, er den næste præst i embedet. Han blev student i Slagelse 1782. 1793 blev han sognepræst på Strynø og 1802 kaldet til Egense. Men 6 år senere flyttede han til Sct. Jørgens/Sørup, hvor han døde 1853. 1840 modtog han ridderkorset. Kort efter han var flyttet til Strynø, blev han gift med Ulrikka Antonette Schlegel, men vi ved ikke, om der var børn i dette ægteskab.

1808 blev **Mathias Dahlstrøm** præst i Egense. Han var født i Hillerød 1758, hvor hans fader var regimentsskriver. Han tog studentereksamen i Frederiksborg 1776. 1794 blev han kapellan i Fåborg, og 4 år efter præst på Avernakø, og 1808 flyttede han så til Egense. Efter 28 års tjeneste flyttede han som præst til Kattediget. Han døde i Øster Skerninge 1848. Han var gift med Jochumine Langstedt, der stammede fra Assens, men hun døde allerede 1798.

Dahlstrøm efterfulgtes af **Ole Årestrup Smith**, der var præst i Egense til 1865. Han blev student i Odense 1720. 1843 blev han gift med en Mariane, som vi ikke kender efternavnet på. I ægteskabet var der 9 børn. Også Smith flyttede fra Egense til Kattediget, hvor han døde 1882.

Den efterfølgende præst i Egense, **Rasmus Prip**, kender vi en del til, da han på mange måder var banebrydende indenfor en fornyelse af menighedslivet, men hans gerning i Egense blev kun kort, efter 4 års forløb flyttede han til Svendborg, hvor han øvede sin største gerning. Så vi vil nøjes med en kort beretning her. Han fødtes i Fredericia 1828. Hans fader var en fattig bådebygger, men velhavende folk, der opdagede drengens rige evner, hjalp ham, at han kom i latinskole, og i 1847 blev han student. Blandt dem, der støttede ham, var den kendte kirkehistoriker H. Chr. Rørdam. Efter endt embedseksamen blev han først lærer ved Søetatens drengeskole 1856 til 58. Mens han studerede i København, blev han stærkt grebet af

den nationale vækkelse, og i krigen 1848 - 50 var han med som frivillig. 1858 blev han sognepræst i Nykirke i Angel. Derefter garnisonspræst i Slesvig, og i krigen i 1864 deltog han som feltpræst og fulgte soldaterne på deres trælse march bort fra Dannevirke. Som belønning for sine tjenester modtog han i 1864 ridderkorset. Efter tyskernes overtagelse af magten blev han afskediget, og han flyttede hjem til Fredericia, hvor han blandt andet fik oprettet en højskole i Kauslunde. 1866 blev han kaldet til sognepræst i Egense, men efter 4 års virke flyttede han til Svendborg, hvor han virkede i 35 år. Hans tro og stærke støtte igennem det lange liv var hans hustru Sophie Frederikke Høyberg, der selv var ud af en gammel fynsk præsteslægt. I ægteskabet var der 12 børn, men flere døde som små. I 1895 modtog Prip Dannebrogsmændenes hæderstegn.

Prip efterfulgtes af **Rasmus Laurits Balslev**, der var præstesøn fra Hårslev præstegård. Han blev student i Odense 1852. 1858 blev han personlig kapellan i Øster Skerninge og Hundstrup. 1863-1870 i Horne og her blev han gift med præstens datter Laura Johanne Leth. 1870 blev han kaldet til Egense, men efter kun 6 års tjeneste flyttede han til Pårup, hvor han døde 1896.

Efterfølgeren, **Martin Carl Vilhelm Christensen**, var født i Middelfart og blev student 1849 fra Frederiksberg. Efter at have været kapellan i Nordbord på Als og ved St. Mortens kirke i Randers, blev han 1863 kaldet til sognepræst på Hirtsholmene. I mellemtiden var han blevet gift med Birthe Marie Olsen. 1868 flyttede de til Gislund-Vonsild, og i 1876 blev han præst i Egense, for endelig 1884 at blive præst i Årtinge. Martin Christensen er kendt for forskellige skrifter, han udgav.

Egense har i de sidste 100 år ofte skiftet præst, men Christensens efterfølger blev dog i embedet i 13 år, indtil 1897. Han hed **Christian Magnus Olrik** og stammede fra Tikøb. Han tog studentereksamen fra Frederiksberg 1866. 1870 var han lærer ved Den Classenske Legatskole i København. 1872-75 var han huslærer hos konsejlspræsident Estrup. Derefter kapellan forskellige steder, indtil han 1884 blev kaldet som sognepræst til Egense. – 1897 flyttede han til Sørup, og 1901 blev han provst. 1911 modtog han ridderkorset. Olrik var gift to gange. Første gang med Johanne Anine Cathrine Skougård, der fødte ham 2 sønner. 1886 blev han gift med Engel Marie Frederikke Sørensen. I dette ægteskab var der 4 sønner og 1 datter.

Johannes Edvard Madsen, der nu blev præst i Egense, døde 5 år senere efter en meget hård og langvarig sygdom. Han var født i Tønder 1854 og blev student i Ribe 1872. Efter først at have været lærer i København nogen år, blev han 1885 sognepræst i Nørre Nærå. 1897 kom han til Egense, hvor hans virke jo kun blev kort. Provst Olrik roser ham for hans store omsorg og kærlighed imod de syge og lidende i menigheden. Hans hustru hed Alma Engelhardt.

Mads Larsen var bondesøn, og han blev student 1883 i Odense, 23 år gammel. Han var først kapellan i Korsør-Tårnby, indtil han blev kaldet til sognepræst på Femø 1895. Han kom til Egense 1902, men allerede 1910 flyttede han til Lunde. 1891 blev han gift med Ingeborg Ernesta Kallenbach, og i ægteskabet var der 5 børn, 4 døtre og 1 søn. Mads Larsen skrev en del artikler i Indre Missions Tidende og i Skolen og Hjemmet.

Toldkontrollør Brun Nygård Schiødtes søn **Niels Magnus Schiødte** i Assens blev nu præst i Egense. Han var født 1869 og blev student i Sorø 1889. Han blev kaldet til sognepræst i Vammen 1903 efter at have virket forskellige steder som kapellan. 1910 kom han så til Egense, og efter 5 årsvirke her flyttede han til Svendborg, hvor han virkede ved Vor Frue Kirke. Schiødte havde et barn sammen med sin hustru Alfide Vorne Frederiksen.

Fra 1915 til 1918 var **Even Nikolaj Marstrand** præst i Egense. Marstrand var københavner, søn af borgmester Marstrand. Han blev cand. Polit 1906 og blev derefter lærer på Askov Højskole 1907-12. Fra 1912 og til han blev præst i Egense virkede han som kaldskapellan i Højby. Efter kun tre års virke her drog han i 1918 til Vange ved Skanderborg, hvor han var sognepræst til han 1917 blev valgt til menighedspræst i Osted ved Roskilde. Hans første hustru, Dagmar Hansen, døde allerede i 1923. 1929 giftede han sig igen med Ane Sofie Holdt.

Johan Christian Balslev fik 6 års virke i Egense, fra 1918 til 1923. Han var født i Hårslev 1882 og blev student år 1900 i Odense. 1907 blev han kantor ved kirken i Skive og 1911 blev han sognepræstens personlige medhjælper. 1915 residerende kapellan i Thisted, og 1917 vendte han tilbage til Skive som kaldskapellan. Efter de 6 år i Egense kom han til Århus som sognepræst ved Vor Frue Kirke der. Sammen med sin hustru Elisabeth Lehrmann havde han 2 sønner og 2 døtre.

Balslevs efterfølger var præst i Egense i hele 17 år. **Anders Due Dalsgård** var født 1870 i Radsted på Mors og blev i 1897 student fra Borgerdydskolen på Christianshavn. Fra 1894 til 1900 var han lærer på Askov højskole. Derefter blev han forstander på Sorø højskole. En stilling han beklædte i 23 år. Hans navn vil jo endnu være kendt af de fleste i Egense. Hans hustru, Dorthea Margrethe Jørgensen, døde året efter, de var rejst fra Egense. Også i dette ægteskab var der 2 sønner og 2 døtre.

Den nuværende præst, **Matthias Matthesen**, er sønderjyde fra Hundslev på Als, hvor han fødtes 1910. 20 år gammel blev han student fra Sønderborg gymnasium. Efter en kort tid at have virket som hjælpepræst ved St. Mortens kirken i Randers, kom Matthesen til Egense 1940. Matthesen er gift med Marie Margrethe Jensen.

Her slutter så pastor Matthesens artikel, som fortsættes ud fra de oplysninger, vi har i arkivet:

I august 1964 døde pastor Matthesen på Svendborg sygehus. – Han var nogle måneder forinden blevet ramt af en hjerneblødning, der var så alvorlig, at han ikke kom sig. Han blev kun 54 år.

I nekrologen fra Svendborg Avis beskrives han som en meget vellidt præst, der tog sig af menneskene som de var, og hjalp, hvor han kunne med alle sine evner og med hele sit hjerte. Han kendte hvert hjem i sognet og var i sjældnen grad inde i familiernes forhold.

Pastor Matthesen var præst i Egense i den periode, hvor den nye præstegård blev planlagt. Han var formand for menighedsrådet, og i arkivet findes en hel del korrespondance mellem arkitekt, menighedsråd, Nationalmuseet og den styrelse, der havde tilsyn med den fredede præstegård. – Herunder også et brev, som der er citeret fra i afsnittet om den nye præstegård andet steds på siden. – Heri fortæller Matthesen, at det har været en hård tid for familien.

Præstefamilien, der bestod af hustru Marie Margrethe Jensen, 6 børn, 4 piger og 2 drenge, hvoraf den yngste var 11 år da faderen døde, nåede lige akkurat at flytte ind i præstegården få dage, før han blev syg. Aftenen før han blev syg, var sognet inviteret til at åbent hus i den nye præstegård.

Matthesens efterfølger blev **Gunner Steno Hansen**. Da han døde i 2008 skrev Kristeligt Dagblad denne nekrolog:

Pastor emer. Gunner Steno Hansen, Nyborg, er død, 85 år. Han blev teologisk kandidat fra Københavns Universitet i 1955 og blev året efter kaldskapellan ved Skt. Peters Kirke i Næstved. I 1961 blev han residerende kapellan samme sted og virkede som sådan indtil 1964, hvor han blev sognepræst i Egense. Fra

1970 virkede han tillige i Øster Skerninge. Fra oktober 1980 og frem til sin pensionering i foråret 1990 var Gunner Steno Hansen sognepræst ved Vor Frelsers Kirke i Odense.

Steno Hansen havde 3 børn, Carsten, Birgitte og Torben Steno. Sidstnævnte er journalist, debattør, foredragsholder og musiker, og kendes bl.a. fra Radio24syv.